

Statens Planteavlfsforsøg

1376. MEDDELELSE

79. ÅRGANG 29. SEPTEMBER 1977

Udgivet af
Statens
Planteavlfsudvalg

Statens forsøgsstation, Hornum, 9600 Aars

Pyracantha 'Orange Glow' og 'Golden Charmer'

P. E. Brander

Indledning

I 1967 blev foretaget opformering til et forsøg med *Pyracantha* ved Statens forsøgsstation, Hornum. Forsøget blev anlagt i foråret 1969 på Statens Væksthusforsøg, Virum, og ved Hornum.

Der blev udplantet 39 kloner i 3 fællesparceller ved hvert forsøgssted.

Forsøgets gennemførelse er nærmere beskrevet i 1218. Meddelelse.

Formålet var at finde frem til de mest dyrkningsværdige sorter eller kloner, at definere og beskrive disse, samt at skabe et grundlag for en kontrolleret opformering og udsendelse, således at forbrugerne kunne sikres det bedste og mest ensartede plantemateriale.

De dyrkede *Pyracantha* begrænses her i landet især til sorter af *P. coccinea* og nogle sorter af hybridene *P. coccinea* × *P. rogersiana* og *P. coccinea* × *P. crenatoserrata*. Blandt *P. coccinea* sorterne har der de senere år været kraftige angreb af skurv, men de er meget hårdføre og vinterfaste, medens sorterne af hybridene er helt fri for skurv, men ikke helt hårdføre.

I 1218. Meddelelse er beskrevet to *P. coccinea*-sorter, 'Beral' og 'Lani'. I nærværende meddelelse beskrives to sorter, som begge er hybrider med *P. coccinea*.

Resultater

Der er beregnet værdital og delværdital for de kloner, som har været med i forsøget, og i tabel 1 og 2 er angivet værditalene og delværditalene for 'Orange Glow' og 'Golden Charmer'. Til sammenligning er angivet værdital og delværdital for to andre navnesorter og en klon, som ikke kunne identificeres med nogen beskrevet sort.

Det ses af tabellerne, at 'Orange Glow' og 'Golden Charmer' ikke er helt hårdføre og mindre hårdføre end den angivne klon af arten *P. coccinea*. Denne klon er stærkt modtagelig for skurv, medens 'Golden Charmer' og 'Orange Glow' er helt sunde, sådan at frugterne ikke ødelægges af skurv. De to sorter har også en stor frugtrigdom, og de har begge opnået høje samlede værdital.

Også sorten 'Golden Glow' er skurvfri, men har lavere samlede værdital, bl.a. på grund af dårligere overvintring og mindre frugtrigdom.

P. coccinea 'Orange Giant' kan navnemæssigt forveksles med 'Orange Glow' og er derfor medtaget i tabellen. 'Orange Giant' tilhører arten *P. coccinea*, den angribes stærkt af skurv og kan ikke anbefales.

Udvælgelse af kloner og deres navngivning

I forsøget var medtaget 4 kloner af '*Orange Glow*' og 3 kloner af '*Golden Charmer*', i begge tilfælde var klonerne fremskaffet fra forskellige virksomheder for at undersøge, om alle markedsførte kloner var identiske.

De 4 kloner af '*Orange Glow*' var meget ens, men for at sikre sortsæghed blev den ene klon udvalgt.

I de tre kloner af '*Golden Charmer*' forekom derimod to meget forskellige typer, idet de to kloner var ret ens med orangegule frugter, medens den tredje klon havde orange-røde frugter. Den ene af de to førstnævnte kloner blev udvalgt. De to udvalgte kloner af henholdsvis '*Orange Glow*' og '*Golden Charmer*' er opformeret og distribueret til planteskolerne for at medvirke til, at forbrugere får de samme og de bedste kloner fra producenterne.

Plantematerialet er tilbudt og udsendt af Fællesudvalget for Fremavl og Sundhedskontrol med Havebrugsplanter (FSH).

Ingen af de to udvalgte kloner har fået nye navne, men er udsendt som '*Orange Glow*' og '*Golden Charmer*'. Begrundelsen for ikke at anvende et nyt navn for '*Orange Glow*' har været, at klonerne er så nærstående, at en adskillelse er vanskelig, og at det ikke kan afgøres, hvilke af klonerne, som er identisk med den oprindelige. Den udsendte klon af '*Golden Charmer*' er identificeret som værende den oprindelige '*Golden Charmer*' (se også sortsbeskrivelsen).

Beskrivelse af de arter, der indgår i hybriderne

Pyracantha crenatoserrata (Hance) Rehd. (syn. *P. fortuneana*, Maxim. (Li.)) er hjemmehørende i Midt- og Vestkina. Det er en stedsegrøn busk, der bliver ca. 3 m høj, bladene er 2–3 cm lange, ægformede til aflange, randen er skarpt savtakket, frugterne er nærmest koralrøde, ca. 7 mm i diameter. Arten er ikke helt hårdfør i Danmark, og er da heller ikke i dyrkning, men den er sund og skurvresistent. Den anses for at være den ene af forældrene til '*Orange Glow*'. Arten er meget sund.

Pyracantha rogersiana (A. B. Jacks). Chittenden. er hjemmehørende i Yunnan, Kina; den er meget nærstående til *P. crenatoserrata*, men har en lavere, tættere og pyramideformet vækst. Bladene smalle, næsten lancetformede eller smalt omvendt ægformet, 1,8–3,5 cm lange, 0,5–1,0 cm brede, oversiden mørkegrøn, glinsende, frugterne er guldgule eller rødorange.

Arten er ikke helt hårdfør i Danmark. Til tider træffes en enkelt gulfrugtet sort af arten benævnt *P. rogersiana* '*Flava*', den er heller ikke hårdfør, undtagen på meget beskyttede voksesteder.

Arten er den ene af forældrene til '*Golden Charmer*'.

Pyracantha coccinea Roem. er den anden af forældrene til hybriderne, hvoraf '*Orange Glow*' og '*Golden Charmer*' er udvalgt.

Pyracantha coccinea er beskrevet i 1218. Meddelelse.

Beskrivelse af sorterne

Pyracantha '*Orange Glow*' er en hollandsk sort, som blev fundet i 1930. Sorten menes at være opstået som en hybrid mellem *P. coccinea* og *P. crenatoserrata*. Sorten har en opret vækst med en åben forgrening, unge skud er stift oprette, kortskuddene er udbredte, den er efter 10 år ca. 2 m høj og 1,5 m bred. Unge skud er brunlige, men tæt dækket af gråfildede hår, ældre grene gråbrune, glatte. Bladene er på oversiden mørkegrønne, Royal Horticultural Society's farvekort 137 A, (R.H.S.) Green Group, skinnende, glatte med svagt håret midterrib, unge blade svagt hårede, undersiden er svag gulgrøn, lysere end oversiden, R.H.S. 148 B, Yellow Green Group. Unge blade håret, (hos '*Golden Charmer*' er selv unge blade glatte), senere helt glatte. Bladene er 1,6–3,5 cm lange, 0,7–1,7 cm brede, de er elliptiske, hyppigt svagt sammenbøjet om midterribben, spidsen er spids, basis tilspidset, bladranden er svagt takket. Tornene er 3,3–3,6 cm lange, på unge skud altid besat med små blade. Blomsterne er samlet i halvskærme, frugterne røde, R.H.S. 44 B, Red Group, oversat*) rød-dybrød, en farve, der i daglig tale ofte benævnes som orange-mørkorange.

Frugterne er næsten runde, 0,5 cm lange, 0,7 cm i diameter, de sidder på 0,5–0,9 cm lange, ret stive, grønne til rødlige stilke, som bærer frugterne, udbredt (ikke svagt hængende som hos '*Golden Charmer*').

Frugterne farves i august-september og bliver siddende til december, januar, hvor de rådner eller i nogle tilfælde ædes af fugle.

Pyracantha 'Golden Charmer' er udvalgt hos H. Bruns, Westerstede, Vesttyskland, blandt afkom af *P. coccinea* × *P. rogersiana*.

Der blev i 1950 udbredt to kloner under navnet '*Andenken an Henrik Bruns*', en med orangegule og en med orangerøde frugter. Klonen med de orangegule frugter blev i 1960 navngivet '*Golden Charmer*', af Darthuizer Boomkwekerijen (planteskole). Det er klonen med orangegule frugter, som beskrives her.

Væksten er opret, bliver efter 10 år normalt 2,0–2,5 m høj og med ca. samme bredde, alle kraftige hovedgrene er stift oprette, der er kun få sidegrene, som oftest er korte, kun ældre sidegrene bliver lange og udbredte, dette bevirker, at planten får en åben, men elegant vækst. Mange skud er grønne, på solsiden rødbrune, tæt hårede, ældre skud brune.

Bladene er elliptiske, 2,5–3,5 cm lange, 0,5–1,2 cm brede, oversiden skinnende mørkegrøn, R.H.S. 137 A, Green Group, undersiden svagt gulgrøn, R.H.S. 148 B, Yellow Green Group. Bladene er næsten helt glatte helt fra unge (se også '*Orange Glow*'), bladranden fint takket. Frugterne er 0,8 cm lange og 0,9 cm brede, næsten runde med flad top, hvor bægerbladene stadig er synlige som grønbrune spidser, frugterne er samlet i halvskaar med 15–25 frugter.

Frugternes farve er R.H.S. 30 B, Orange-Red Group, oversat efter Wancher er det livlig orange, en farve der i daglig tale benævnes orangegul.

Frugtstilkene er svagt hårede eller glatte, grønne eller svagt rødlige, de er lange og så bløde, at frugterne bliver svagt hængende.

Frugterne farves i august-september og bliver siddende til sidst i december, hvor de rådner eller ædes af fugle.

Vejledning og anvendelse af *Pyracantha*

De to her beskrevne sorter, '*Orange Glow*' og '*Golden Charmer*' anbefales især til anvendelse på beskyttede voksesteder, både til espaliering og som fritvoksende, enten i grupper eller som solitær.

Sorterne er særdeles smukke og velegnede til haver og andre beskyttede voksesteder, især på grund af deres sundhed og store frugtrigdom. De kan også anvendes til mere udsatte voksesteder, men det må da tages i betragtning, at der i strenge vintre kan ske en nedfrysning, sådan at der bør foretages en beskæring om foråret.

De to nævnte sorter har dårlig jorddæknings-evne, fordi de har en åben vækstform, og dette medfører, at de ikke kan holde uønsket plantevækst borte. Ved beplantning i monokultur på store arealer må den store frugtrigdom tages i betragtning, da det kan give en kraftig farvevirkning.

Til udsatte steder, og hvor der kræves et minimum af vedligeholdelse anbefales *P. coccinea* sorter, bl.a. '*Beral*' og '*Lani*', som er beskrevet i 1218. Meddelelse.

*) Oversættelsen er foretaget efter Wanschers: Blomsterfarvekort, et forenklet farvesprog. Publiceret i Årbog for Gartneri, 1952.

Tabel 1. *Pyracantha*, værdital og delværdital for 5 kloner

	Værdital som forholdstal			Delværdital			
	Samlet værdital	Virum	Hornum	Overvintring		Sundhed	
				forholdstal	karakter	forholdstal	karakter
<i>P. 'Orange Glow'</i>	152	145	157	98	6,7	139	9,1
<i>P. 'Golden Charmer'</i>	156	150	160	103	7,1	149	9,7
<i>P. 'Golden Glow'</i>	119	120	112	76	4,7	140	9,1
<i>P. coccinea 'Orange Giant'</i>	79	82	70	128	8,8	83	4,7
<i>P. coccinea</i> cl.	89	86	88	120	8,6	66	3,4

Tabel 2. *Pyracantha* delværdital for 5 kloner

	Delværdital som forholdstal					Reelle tal	
	Almindelig indtryk	Vækst	Løv	Frugtrigdom	Frugthelhed	Jorddæknings-evne	Antal frugtdage
<i>P. 'Orange Glow'</i>	146	113	124	167	144	86	104
<i>P. 'Golden Charmer'</i>	154	142	147	153	148	121	97
<i>P. 'Golden Glow'</i>	100	77	121	111	127	79	69
<i>P. coccinea 'Orange Giant'</i>	96	112	86	54	64	112	31
<i>P. coccinea</i> cl.	75	91	75	107	108	97	45

Abonnement på meddelelser fra Statens Planteavlsvforsøg kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlsvkontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57. Abonnementsprisen er for 1977 50,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.

Trykt i 7.000 eksemplarer.